netbeheer nederland
energie in beweging

Vereniging van Energienetbeheerders in Nederland

Anna van Buerenplein 43
2595 DA Den Haag
Postbus 90608
2509 LP Den Haag
Telefoon 070 - 2055 000
secretariaat@netbeheernederland.nl
www.netbeheernederland.nl

Autoriteit Consument en Markt
de heer prof.dr. F.J.H. Don
Postbus 16326
2500 BH DEN HAAG

Ons kenmerk	BR-13-832
Behandeld door	Johan Janssen
Telefoon	070 – 2055 021
E-mail	jjanssen@netbeheernederland.nl
Datum	21 mei 2013

Onderwerp: Codewijzigingsvoorstel m.b.t. implementatie van prijskoppeling in de NWE-regio

Geachte heer Don,

Hierbij ontvangt u een voorstel van de gezamenlijke netbeheerders tot wijziging van de voorwaarden zoals bedoeld in artikel 31, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998. Dit voorstel bevat wijzigingen in de Netcode Elektriciteit betreffende congestiebeheersprocedures voor het toewijzen van grensoverschrijdende transportcapaciteit middels prijskoppeling in de NWE-regio.

Aanleiding tot het wijzigingsvoorstel

De integratie van de dag-vooruitmarkten in de NWE-regio door middel van prijskoppeling wordt onder andere door het Florence Forum (EC), Stakeholder Advisory Group van ACER (AESAG) en de road-maps als opgesteld door ACER onderkend als een belangrijke mijlpaal om te komen tot een geïntegreerde elektriciteitsmarkt in Europa. Momenteel zijn de dag-vooruitmarkten in de CWE-regio (Nederland, Duitsland, België, Frankrijk en Luxemburg) gekoppeld middels prijskoppeling, en de markten in deze CWE-regio met de NE-regio (Noorwegen, Denemarken, Zweden, Finland) gekoppeld middels de minder efficiënte methode van volumekoppeling. Doormiddel van de voorgestelde wijziging zullen de bestaande marktkoppelingen vervangen, danwel verbeterd worden in de gehele NWE-regio (CWE-regio, NE-regio en Groot-Brittanië). Daarmee wordt tevens uitvoering gegeven aan de voorwaarden voor efficiënte en marktconforme toewijzing van de beschikbare grensoverschrijdende transportcapaciteit als beschreven in Verordening (EG) nr. 714/2009.

Hoofdlijnen van het voorstel

Het voorstel beoogt een impliciete toewijzing van grensoverschrijdende transportcapaciteit tussen Nederland en Noorwegen mogelijk te maken middels prijskoppeling. Daarnaast bevat het voorstel een uniform marktontwerp voor de toewijzing van grensoverschrijdende transportcapaciteit op de grenzen met België, Duitsland en Noorwegen. Dit resulteert in een prijskoppeling in de NWE-regio. Ondanks

ABN-AMRO 61.30.01.036
KvK Arnhem 09175117

dat Groot-Brittanië ook onderdeel uitmaakt van de NWE-regio maken de procedures voor toewijzing van transportcapaciteit tussen Nederland en Groot-Brittannië (BritNed) geen onderdeel uit van de Netcode Elektriciteit. BritNed betreft geen gereguleerde grensoverschrijdende verbinding. Het besluit[1] inzake ontheffing voor BritNed stelt dat voor de methoden en voorwaarden met betrekking tot de allocatie en het gebruik van de transportcapaciteit voor deze verbinding een separaat regulatorisch goedkeuringstraject geldt. De ontheffing heeft betrekking op artikel 31, eerste lid, van de Elektriciteitswet, voor zover het bepalingen van paragraaf 5.6 van de Netcode Elektriciteit die de methoden en voorwaarden met betrekking tot de allocatie en het gebruik van de transportcapaciteit betreffen. De procedures voor allocatie van transportcapaciteit voor deze verbinding liggen vastgelegd in de BritNed veilingregels. Daarnaast wordt voorgesteld om de kabelverliezen op de verbinding tussen Noorwegen en Nederland (NorNed) impliciet in het proces van de prijskoppeling in te kopen.

Inhoud van het voorstel

De voorgestelde codewijzigingen zijn opgenomen in bijlage 1 bij deze brief. Daarin is de vigerende codetekst zwart en zijn de thans voorgestelde wijzigingen groen gemarkeerd. De toe te voegen teksten zijn onderstreept. De te verwijderen teksten zijn doorgehaald. De met andere kleuren gemarkeerde wijzigingen hebben betrekking op voorstellen die parallel aan dit voorstel in behandeling zijn.

Toelichting op het voorstel

Het voorstel bevat wijzigingen in paragraaf 5.6 van de Netcode Elektriciteit, waarmee het volgende wordt bereikt:

Doel en opzet van de impliciete veiling (artikelen 5.6.18.1 en 5.6.18.2)

Deze artikelen definiëren de nieuwe regio waarbinnen grensoverschrijdende transportcapaciteit middels impliciete veiling wordt toegewezen. De nieuwe prijskoppeling regio bestaat tenminste uit de Centraal West Europese regio bestaande uit Nederland, Duitsland, België, Luxemburg en Frankrijk (de "CWE-regio"), de Noord Europese regio bestaande uit de landen Denemarken, Noorwegen, Zweden en Finland (de "NE-regio"), en de verbindingen tussen CWE-regio en Groot-Brittannië (hierna de "Prijskoppeling regio" voor de gehele regio). De gewijzigde tekst bevat nadrukkelijk niet de genoemde landen die onderdeel uit maken van de Prijskoppeling regio. Dit omdat de Prijskoppeling regio beoogd is spoedig na de inwerkingtreding van prijskoppeling in de NWE-regio verder uit te breiden met andere landen/marktgebieden, om zodanig als het doelmodel voor de integratie van dag-vooruitmarkten in Europa te dienen.

Procedure impliciete veiling (paragraaf 5.6.19)

De dag-vooruitmarkten in de CWE-regio en de NE-regio zijn momenteel gekoppeld middels de methode van volumekoppeling. De procedure van de volumekoppeling vindt in de tijd plaats voor de procedure van prijskoppeling in de CWE-regio. Door deze sequentiële procedure wordt er met volumekoppeling niet de efficiëntie van allocatie van transportcapaciteit gehaald die met prijskoppeling kan worden behaald. De procedure van het volumekoppelingsproces voor de toewijzing van grensover-

[1] Besluit inzake ontheffingsaanvraag ex artikel 7 lid 1 Verordening EC 1228/2003, Minister van Economische Zaken, 27 juni 2007

schrijdende transportcapaciteit tussen de CWE-regio en de NE-regio, zoals genoemd in artikelen 5.6.19.2 en 5.6.19.3 komt daarmee te vervallen.

De bepaling "*waarbij rekening wordt gehouden met de noodzakelijke beperkingen in de veranderingen in de elektriciteitsstromen over de verbinding tussen deze regio's*" uit artikel 5.6.19.2 blijft ook van toepassing onder het prijskoppelingsproces en is om die reden toegevoegd aan artikel 5.6.19.4. Deze bepaling heeft specifiek betrekking op de capaciteit van NorNed, omdat het synchroon gekoppelde elektriciteitsnet van de NE-regio een beperking kent in de verandering in elektriciteitstromen van het ene uur naar het andere uur voor alle verbindingen met de NE-regio. Deze verandering bedraagt momenteel maximaal 600 MW en deze beperking blijft onverminderd van toepassing.

De procedure voor toewijzing van de grensoverschrijdende transportcapaciteit in de nieuw ontstane Prijskoppeling regio wordt gelijk aan de reeds bestaande procedure voor prijskoppeling, zoals beschreven in artikelen 5.6.19.4 en 5.6.19.5 van de Netcode. Ter volledigheid is in deze artikelen ook het woord "land" vervangen door "marktgebied". Dit is meer correcte weergave van de werkelijkheid. De resultaten van de prijskoppelingsprocedure worden namelijk bepaald per marktgebied, waarbij er in de NWE-regio landen zijn die bestaan uit meerdere marktgebieden (bijv. Noorwegen en Zweden). Marktgebied is een term die tevens eerder is gebruikt in de Netcode, namelijk in artikel 5.6.23.2b. Nederland bestaat uit één marktgebied.

Artikel 5.6.19.7 beschrijft de zogenaamde 'second auction' die wordt gehouden als de marktresultaten van de impliciete veiling in een marktgebied buiten de bandbreedte vallen als gesteld in de marktregels van de elektriciteitsbeurs in dat marktgebied. In dat geval worden marktpartijen eerst in de gelegenheid gesteld om hun biedingen bij de elektriciteitsbeurs aan te passen. De volgende stap in deze 'special market situation' (zoals ook aangegeven in figuur 1) is dat de markresultaten in de Prijskoppeling regio opnieuw bepaald worden in een tweede impliciete veiling. De huidige marktregels van APX stellen het volgende[2]:

> Once the order books are reopened in any CWE market, the power exchanges in the CWE region will call for a reopening of the order books in the other CWE markets at the same time.
>
> APX will apply the following price thresholds for reopening of the order books according to the above scenarios 1, 3 and 5.

Minimum Price	Maximum Price
- 150 €/MWh	+ 500 €/MWh

> The local price thresholds for APX Power NL Day-ahead Market may be changed in the future at the discretion of APX.

Sub b van artikel 5.6.19.7 beschrijft: *"Indien de procedure zoals bedoeld onder a om 13:15 uur niet tot een beter resultaat heeft geleid, wordt het oorspronkelijke resultaat gebruikt bij de uitvoering van hetgeen in artikel 5.6.19.3 gesteld is."* Dit zal niet het geval zijn bij een tweede impliciete veiling in de

[2] www.apxgroup.com (01-03-2013) - Power Market Instrument Specification

Prijskoppeling regio. De orderboeken van meerdere elektriciteitsbeurzen worden in dat geval heropend zodat marktpartijen hun biedingen aan kunnen passen en de uitkomst van de tweede impliciete veiling die daarop volgt zal dan ook worden gebruikt voor het vaststellen van het marktresultaat. Het oorspronkelijke resultaat wordt daarmee onbruikbaar en het voorstel om sub b van artikel 5.6.19.7 te laten vervallen.

Sub c van dit artikel beschrijft de procedure in geval van tweede impliciete veiling van het huidige volumekoppelingsproces (artikelen 5.6.19.2 en 5.6.19.3) en komt met de inwerkingtreding van prijskoppeling in de NWE-regio te vervallen.

In het normale prijskoppelingsproces zal de procedure van impliciete veiling om 12:55 uur afgerond zijn en het tijdstip van publiceren van de marktprijs en het verhandelde volume kan daarmee op 13:00 uur komen te liggen. Dit wordt voorgesteld in artikel 5.6.19.6.

Indien bovenstaande normale procedure om technische redenen vertraging oploopt en er treedt ook een 'special market situation' op waarbij een tweede impliciete veiling zal worden gehouden, dan zal de publicatie van het marktresultaat gebeuren om 14:38 uur. Dit wordt voorgesteld in artikel 5.6.19.8.

Deze situatie is in figuur 1 te lezen als 'case 3'. Deze tijden zijn onderwerp van een publieke consultatie in de NWE-regio geweest, omdat in dit geval het tijdsvenster waarbinnen het voor marktpartijen mogelijk is om te nomineren wordt verkleind van 60 naar 52 minuten. De resultaten van deze consultatie zijn ten tijden van het indienen van dit voorstel nog niet gepubliceerd. Een voorlopig resultaat was dat voor de meerderheid van de respondenten een verkleining van het tijdsvenster voor nominaties in zo'n exclusieve situatie acceptabel is.

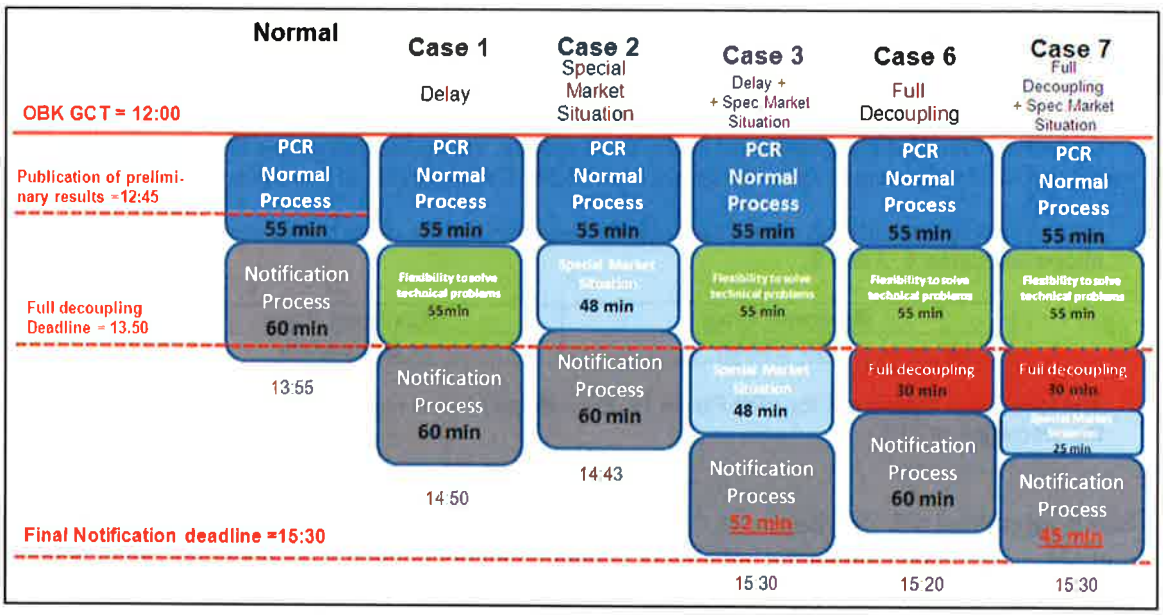

Figuur 1. Overzicht tijden van procedure voor impliciete veiling

Impliciete inkoop van kabelverliezen NorNed (artikel 5.6.19.5a)
Uit analyse van TenneT en Statnett (de landelijk netbeheerder van Noorwegen) is gebleken dat de sociale welvaart negatief beïnvloed wordt door het niet integraal meenemen van de kabelverliezen van NorNed tijdens de allocatie van de capaciteit. Het blijkt dat op NorNed regelmatig negatieve netto congestie opbrengsten voor komen, dit wordt veroorzaakt doordat de kosten voor de inkoop van de kabelverliezen hoger zijn dan de congestie opbrengsten ten gevolge van de prijsverschillen tussen de marktgebieden. In een aanvankelijk voorgesteld artikel 5.6.19.5a wordt voorgesteld dit verlies aan sociale welvaart te voorkomen door de kabelverliezen impliciet mee te nemen in de impliciete allocatie van de capaciteit.

Opgemerkt wordt dat inmiddels een studie loopt in de NWE-regio naar de effecten van het meenemen van de kabelverliezen in gelijkstroom kabels op het omringende transportnet. Dit zal zowel vanuit het oogpunt van energiestromen als vanuit het oogpunt van sociale welvaart bekeken worden. De verwachting is dat deze studie in april 2013 gereed zal komen, de resultaten van deze studie zullen worden gepubliceerd.

In het GEN-overleg van 25 april 2013 is door het GEN de nadrukkelijke wens geuit om het onderwerp *'impliciete inkoop van kabelverliezen NorNed'* als een separaat voorstel te behandelen. In dit stadium is er nog een aantal vragen en bezwaren (zie ook GEN-verslag in de bijlage). Om die reden zijn de voorgestelde codetekst en verdere verwijzingen over dit onderwerp uit dit voorstel gehaald. Daarnaast is, anders dan aanvankelijk beoogd, het bovengenoemde rapport van TenneT en Statnett over deze materie niet als bijlage toegevoegd. Op verzoek is dit rapport uiteraard wel beschikbaar.

Alternatieve methode bij impliciete veiling, de fallback procedure
Indien de impliciete veiling niet binnen een vastgestelde tijd tot resultaat leidt, dan vindt er een ontkoppeling van de Prijskoppeling regio plaats en zal de capaciteit op de grensoverschrijdende verbindingen expliciet worden geveild door CASC door middel van een shadow auction. Deze shadow auction loopt parallel met het normale proces. Als dit normale proces om 13:50 niet heeft plaatsgevonden of tot resultaat heeft geleid, dan wordt het resultaat van de expliciete veiling gebruikt. Na publicatie van de resultaten gaan de orderboeken van de elektriciteitsbeurzen weer open zodat marktpartijen hun orders daar kunnen aanpassen.

Deze procedure is in grote lijnen gelijk aan de huidige fallback procedure. Echter, geldt er in de huidige procedure onderscheid in fallback enerzijds in de CWE-regio bij het uitblijven van resultaat van het prijskoppelingsproces in de CWE-regio (paragraaf 5.6.23) en anderzijds op de verbindingen tussen de CWE- en NE-regio's bij het uitblijven van resultaat van het volumekoppelingsproces. Vanaf het moment van inwerkintreding van prijskoppeling in de NWE-regio zal er nog maar één procedure van fallback zijn voor de Prijskoppeling regio. Dit wordt voorgesteld in de aangebrachte wijzigingen in de paragraven 5.6.23 en 5.6.24.

Daarnaast wordt voorgesteld om sub c van artikel 5.6.23 te laten vervallen. Deze bepaling geeft aan: *"De fall back procedure wordt gelijktijdig uitgevoerd met de laatste 30 minuten van de procedure zoals bedoeld in artikel 5.6.19.5."* Dit is een onnodige toevoeging, aangezien de tijdstippen in het overige deel van deze paragraaf al aangeven dat deze fallback procedure voor een deel parallel loopt met de normale procedure. Daarnaast klopt het niet in alle gevallen dat deze periode van overlap 30 minuten bedraagt. In het geval van extra flexibiliteit in de normale procedure (in groen aangegeven in figuur 1) vindt er een verandering van de tijdstippen voor deze normale procedure. Deze afwijking op tijdstippen in de normale procedure wordt ook genoemd in artikel 5.6.19.8.

Alternatieve methode bij impliciete veiling, de roll back procedure (paragraaf 5.6.25, 5.6.25a en 5.6.25b)
Artikel 5.6.25.13 van de Netcode stelt dat paragraaf 5.6.25 en 5.6.25a vervallen, indien binnen zes maanden na inwerkingtreding daarvan geen gebruik van de roll back procedure is gemaakt. Middels besluit 103385/18 van de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit is artikel 5.6.25.13 op 9 november 2010 inwerking getreden. Binnen zes maanden na inwerkingtreding is geen gebruik gemaakt van de roll back procedure en paragrafen 5.6.25 en 5.6.25a zijn daarmee reeds impliciet vervallen. Met dit wijzigingsvoorstel wordt voorgesteld deze paragrafen expliciet te laten vervallen.

In artikel 5.6.25a.1 staat de Nederlandse elektriciteitsbeurs "APX" gedefinieerd. Met het vervallen van paragraaf 5.6.25a zou deze definitie ook komen te vervallen. Omdat deze nog meermaals gebruikt wordt in andere artikelen van paragraaf 5.6. is dit niet wenselijk en bevat artikel 5.6.19.1a, de eerste keer dat de APX genoemd wordt, het voorstel om het uit te schrijven tot APX Power B.V.

Paragraaf 5.6.25b stelt de nieuwe procedure bij roll back voor. Indien het berekenen van de marktresultaten in de Prijskoppeling regio voor een lange tijdsperiode na inwerkingtreding niet mogelijk is, bestaat er de mogelijkheid om terug te keren naar de voorlaatste procedure van allocatie van grensoverschrijdende transportcapaciteit op de verbindingen in deze regio; respectievelijk impliciete veiling middels prijskoppeling voor de verbindingen in de CWE-regio en impliciete veiling van transportcapaciteit middels volumekoppeling voor de verbindingen tussen de CWE-regio en de NE-regio; onder andere de verbinding tussen Nederland en Noorwegen.

De beslissing van om over te gaan naar de roll back procedure zal in de internationale projectorganisatie van de NWE-regio worden genomen. Hiervoor gelden geen op voorhand gedefinieerde kwantitatieve criteria. Vooraf kan niet worden geanticipeerd op een mogelijk te ontstaan probleem en welke mitigerende maatregel daar vervolgens het best op toegepast kan worden. Het overgaan naar de roll back procedures en systemen kan hier mogelijk benodigd zijn.

De voorgestelde artikelen in paragraaf 5.6.25b zijn afkomstig van de procedures zoals deze gelden bij de huidige impliciete veiling. In geval van activeren van de roll back, zullen de huidige procedures weer inwerking treden. In onderstaande concordantietabel is het verband tussen de huidige procedures van impliciete veiling en de procedures die zijn voorgesteld bij de roll back procedure aangegeven.

Procedure in voorgestelde wijziging Netcode	Procedure in huidige Netcode
Artikel 5.6.25b.1	Artikel 5.6.25.1
Artikel 5.6.25b.2	Artikel 5.6.18.1
Artikel 5.6.25b.3	Artikel 5.6.19.2
Artikel 5.6.25b.4	Artikel 5.6.19.3
Artikel 5.6.25b.5	Artikel 5.6.19.4
Artikel 5.6.25b.6	Artikel 5.6.19.5
Artikel 5.6.25b.7	Artikel 5.6.19.6
Artikel 5.6.25b.8	Artikel 5.6.19.7
Artikel 5.6.25b.9	Artikel 5.6.19.8
Artikel 5.6.25b.10	Artikel 5.6.19.9
Artikel 5.6.25b.11	Artikel 5.6.25.13

Concordantietabel procedures bij roll back (paragraaf 5.6.25b)

Indien binnen twee maanden na inwerkingtreding van prijskoppeling in de NWE-regio geen gebruik gemaakt wordt van de roll back zal de voorgestelde paragraaf 5.6.25b komen te vervallen.

Consequenties voor aangeslotenen en andere partijen
Voor partijen die actief zijn op de groothandelsmarkt voor elektriciteit verandert er weinig. De grens-overschrijdende transportcapaciteit blijft middels impliciete veiling toegewezen worden aan de markt. De procedure voor de wijze van impliciete veiling en de fallback wordt eenvoudiger gemaakt en tevens is de procedure voorbereid op een verder uitbreiding van de Prijskoppeling regio als doelmodel voor het koppelen van de dag-vooruitmarkten in Europa.

Raakvlakken lopende dossiers
Voor zover bekend zijn er geen lopende dossiers in paragraaf 5.6. van de Netcode Elektriciteit.

Waren er alternatieven beschikbaar
Zoals in de aanleiding van dit voorstel reeds beschreven, wordt de integratie van de dag-vooruitmarkten door middel van prijskoppeling onder andere door het Florence Forum (EC), AESAG en de roadmaps als opgesteld door ACER onderkend als een belangrijke stap om te komen tot een geïntegreerde elektriciteitsmarkt in Europa. Er was daarmee ook geen ander alternatief op het implementeren van prijskoppeling in de NWE-regio.

Toetsing van het voorstel aan de criteria uit artikel 36 van de Elektriciteitswet 1998
Dit voorstel stelt een wijziging van de voorwaarden voor met inachtneming van het belang van de bevordering van de ontwikkeling van het handelsverkeer op de elektriciteitsmarkt en het belang van een goede kwaliteit van de dienstverlening van netbeheerders.

Gevolgde procedure
Het voorstel tot codewijziging is op 3 april 2013 door de Taakgroep Marktfacilitering en Regulering van Netbeheer Nederland vastgesteld als voorstel van de gezamenlijke netbeheerders zoals bedoeld in artikel 32, lid 1 van de Elektriciteitswet 1998.

Het overleg met de representatieve organisaties van partijen op de elektriciteitsmarkt, zoals bedoeld in artikel 33 van de Elektriciteitswet 1998, heeft plaatsgehad op 25 april 2013 in een vergadering van het Gebruikersplatform elektriciteits- en gasnetten (GEN).

Het op dit voorstel betrekking hebbende deel van het verslag van deze GEN-vergadering is opgenomen in bijlage 2. Zoals op pagina 5 is toegelicht, is naar aanleiding van deze GEN-vergadering het onderdeel kabelverliezen uit gev voorstel weggelaten.

Een commentarenmatrix met de in GEN ontvangen commentaren en de reactie van de gezamenlijke netbeheerders daarop, is opgenomen in bijlage 3.

Implementatie van het codewijzigingsvoorstel
Volgens de huidige planning zal het systeem voor prijskoppeling in de NWE-regio in november 2013 in gebruik worden genomen. De exacte ingebruikname datum zal in een later stadium van het wijzigingstraject gecommuniceerd worden naar de ACM en marktpartijen.

Uiteraard zijn wij graag bereid dit voorstel nader toe te lichten. U kunt daarvoor contact opnemen met de heer Thomas Donders van TenneT (T: 026 – 373 2937 of E: thomas.donders@tennet.eu) of de heer Johan Janssen van ons bureau (gegevens zie briefhoofd).

Met vriendelijke groet,

L. Knegt
directeur

Bijlage 1 Codeteksten met voorgestelde wijzigingen

Netcode Elektriciteit

(.....)

5.6.17 Verslag expliciete en impliciete veiling

5.6.17.1 De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet zendt de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit elk jaar voor 1 februari een verslag van de verdeling van de transportcapaciteit gedurende het vorige jaar.

5.6.17.2 In het in artikel 5.6.17.1 genoemde verslag geeft de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet zijn visie op de continuering van de toewijzing van transportcapaciteit op de landgrensoverschrijdende verbindingen via veiling dan wel een andere marktconforme methode, waarbij hij tevens ingaat op de ervaringen van marktpartijen met de veiling. Tevens geeft de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet in het verslag de totale opbrengst van de veiling aan en de wijze waarop deze opbrengst is verdeeld, bestemd en eventueel reeds besteed.

5.6.18 Doel en opzet van de impliciete veiling

5.6.18.1 Het doel van de impliciete veiling is de efficiënte allocatie van de landsgrensoverschrijdende capaciteit voor dag-vooruittransporten, die wordt uitgevoerd door middel van een prijskoppeling voor de verbindingen binnen de Centraal West-Europese regio bestaande uit Nederland, Duitsland, België, Luxemburg en Frankrijk (hierna: de CWE-regio), en door middel van een volumekoppeling voor de verbindingen tussen de CWE regio en de Noord-Europese regio bestaande uit de landen Denemarken, Noorwegen, Zweden en Finland (hierna: de NE-regio) regio waarvan de dag-vooruitmarkten gekoppeld zijn, hierna aan te duiden als de "Prijskoppeling regio".

5.6.18.2 Voor de uitvoering van de impliciete veiling werkt de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet samen met zowel de netbeheerders van de landelijke hoogspanningsnetten als de elektriciteitsbeurzen van alle landen binnen de Prijskoppeling CWE-regio en de NE-regio, zodanig dat de beschikbare landsgrensoverschrijdende capaciteit voor dag-vooruittransporten tussen Nederland en Duitsland, Nederland en België en Nederland en Noorwegen via de elektriciteitsbeurzen aan de markt ter beschikking worden gesteld.

5.6.19 Procedure impliciete veiling

5.6.19.1a Om te bieden op de APX Power B.V. (hierna "APX") dient een marktpartij lid te zijn van de APX.

5.6.19.1b De marktpartijen hebben tot 12:00 uur op de dag voorafgaande aan het transport de mogelijkheid vraag- en aanbodorders van elektriciteit aan de dag-vooruitmarkt aan te bieden.

5.6.19.2 [vervallen] Op basis van alle vraag- en aanbodorders die op de elektriciteitsbeurzen van de CWE-regio en de NE-regio zijn uitgebracht wordt de hoeveelheid te transporteren elektriciteit tussen Nederland en Noorwegen, Duitsland en Zweden en Duitsland en Denemarken bepaald waarbij rekening wordt gehouden met de noodzakelijke beperkingen in de veranderingen in de elektriciteitsstromen over de verbinding tussen deze regio's.

5.6.19.3 [vervallen] Iedere dag-vooruitmarkt voegt zijn vraag- en aanbodorders samen tot geaggregeerde vraag- en aanbod curves voor elk uur, en stelt voor elk uur de blokbiedingen vast. Hierbij neemt APX de vastgestelde hoeveelheid te transporteren elektriciteit tussen Nederland en Noorwegen mee als een prijsnemende order en de Duitse dag-vooruitmarkt neemt de hoeveelheid te transporten elektriciteit tussen Duitsland en Denemarken en Duitsland en Zweden mee.

5.6.19.4 Op basis van de geaggregeerde vraag- en aanbodcurves, de vastgestelde blokbiedingen, en de beschikbare grensoverschrijdende capaciteit voor dag-vooruittransporten worden voor elk marktgebiedland van de CWEPrijskoppeling regio de netto positie, de clearing prijs en de geaccepteerde blokbiedingen bepaald, waarbij rekening wordt gehouden met de noodzakelijke beperkingen in de veranderingen in de elektriciteitsstromen voor de verbinding Eemshaven-Noorwegen.

5.6.19.5 De dag-vooruitmarkten van de CWEPrijskoppeling regio bepalen de netto posities, de clearing prijzen en de geaccepteerde blokbiedingen door middel van de "branch & bound" optimalisatietechniek. Het doel hiervan is de maximalisatie van de sociale welvaart in de CWE-Prijskoppeling regio voor zover gerelateerd aan de verdeling van grensoverschrijdende transportcapaciteit ten behoeve van dag-vooruittransporten tussen deze marktgebiedenlanden. Met sociale welvaart wordt bedoeld de som van het consumentensurplus, het producentensurplus en de veilingopbrengsten die door de toewijzing van de in dit artikel bedoelde grensoverschrijdende transportcapaciteit gecreëerd wordt.

Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013
Dit onderdeel van het voorstel is n.a.v. de GEN-vergadering geschrapt.

5.6.19.5a ~~Voor de verbinding Eemshaven-Noorwegen houdt de in artikel 5.6.19.5 beschreven doelfunctie voor sociale welvaart er tevens rekening mee dat de netto veilingopbrengsten (veilingopbrengsten minus de kosten voor kabelverliezen) niet negatief kunnen zijn, waarbij de energie voor de kabelverliezen impliciet in de impliciete veiling worden ingekocht.~~

5.6.19.6 De APX maakt dagelijks uiterlijk ~~13:05~~ 13:00 uur de marktprijs en verhandelde volumes op uurbasis voor de volgende dag bekend.

5.6.19.7 a. Overeenkomstig de marktregels van de betrokken dag-vooruitmarkten kan gestelde in artikel 5.6.19.25.6.19.4 opnieuw worden uitgevoerd. In dat geval worden marktpartijen eerst in de gele-

Bijlage 1 Codeteksten met voorgestelde wijzigingen

Besluit 103532/31; in werking: 16-02-2011 Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013		genheid gesteld om hun biedingen bij de APX aan te passen. De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet draagt er zorg voor dat de APX haar marktpartijen hierover tijdig informeert. b. [vervallen] Indien de procedure zoals bedoeld onder a om 13:15 uur niet tot een beter resultaat heeft geleid, wordt het oorspronkelijke resultaat gebruikt bij de uitvoering van hetgeen in artikel 5.6.19.3 gesteld is. c. [vervallen] Overeenkomstig de marktregels van de betrokken dag-vooruitmarkten kan artikel 5.6.19.3 opnieuw worden uitgevoerd nadat de uitkomst van artikel 5.6.19.2 is vastgesteld. In dat geval worden marktpartijen eerst in de gelegenheid gesteld om hun biedingen bij de APX aan te passen. De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet draagt er zorg voor dat de APX marktpartijen hierover tijdig informeert. Indien deze procedure niet leidt tot een beter resultaat, dan wordt het oorspronkelijke resultaat gebruikt bij de uitvoering van artikel 5.6.19.4.
Besluit 103385/18; in werking 09-11-2010 Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	5.6.19.8	Indien de berekening zoals bedoeld in artikel 5.6.19.2 en/of 5.6.19.3 5.6.19.4 om technische redenen vertraging oploopt, of indien 5.6.19.7 toegepast wordt, kan de publicatie van de marktprijzen en de verhandelde volumes, zoals bedoeld in artikel 5.6.19.6 uitgesteld worden tot uiterlijk 14:0014:38 uur.
Besluit 103385/18; in werking 09-11-2010	5.6.19.9	De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet informeert de marktpartijen tijdig over toepassing van artikel 5.6.19.8. Daarbij informeert de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet de marktpartijen ook over het tijdstip tot wanneer bieders de energieprogramma's (waarin mede een IET planning is opgenomen) zoals bedoeld in de paragrafen 3.6.3, 3.6.5 en 3.6.6 van de Systeemcode Elektriciteit kunnen indienen. Dit tijdstip ligt in ieder geval niet later dan 15:30 uur.
Besluit 102227/43; in werking: 21-11-2006	**5.6.20**	**High Level Properties bij impliciete veiling**
Besluit 102227/43; in werking: 21-11-2006	5.6.20.1	De netbeheerder van het landelijk hoogspanningnet stelt in overleg met de APX High Level Properties op. De High Level Properties geven ten eerste aan waar de resultaten van de impliciete veiling aan dienen te voldoen. Deze hebben betrekking op de prijzen en volumes die via de impliciete veiling tot stand komen. Ten tweede geven de High Level Properties de wijze aan waarop de APX afzonderlijke orders en de blokorders behandelt.
Besluit 102227/43; in werking: 21-11-2006 Besluit 103532/31; in werking: 16-02-2011	5.6.20.2	Indien de resultaten van de impliciete veiling voldoen aan de gestelde High Level Properties, zoals bedoeld in de tweede volzin van artikel 5.6.20.1, en zoals gepubliceerd op de website van de APX, gebruikt de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet de beschikbare landgrensoverschrijdende capaciteit voor dag-vooruittransporten voor het transport van de hoeveelheid elektriciteit overeenkomstig de resultaten van de impliciete veiling.
Besluit 102227/43; in werking: 21-11-2006 Besluit 103385/18; vervallen: 09-11-2010	5.6.20.3	[vervallen]
Besluit 102227/43; in werking: 21-11-2006	**5.6.21**	**Administratieve afhandeling impliciete veiling**
Besluit 102227/43; in werking: 21-11-2006 Besluit 103532/31; in werking: 16-02-2011	5.6.21.1	De resultaten van de impliciete veiling worden administratief verwerkt tussen enerzijds de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet en de beheerder van het buitenlandse deel van de desbetreffende landgrensoverschrijdende verbindingen en anderzijds tussen de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet en de dag-vooruitmarkt. Tevens wordt door de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet het transport van de hoeveelheid elektriciteit administratief verwerkt ten behoeve van de balanshandhaving.
Besluit 102227/43; in werking: 21-11-2006	**5.6.22**	**Publicatie gegevens impliciete veiling**
Besluit 102227/43; in werking: 21-11-2006 Besluit 103385/18; in werking 09-11-2010	5.6.22.1	De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet maakt door middel van een publicatie op haar website de werking van de impliciete veiling inzichtelijk , waarbij tevens een beschrijving van het algoritme en van de high level properties gegeven wordt.
Besluit 102227/43; in werking: 21-11-2006 Besluit 103385/18; in werking 09-11-2010 Besluit 103532/31; in werking: 16-02-2011	5.6.22.2	De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet ziet erop toe dat de volgende gegevens betreffende de resultaten van de impliciete veiling eenvoudig en kosteloos openbaar toegankelijk zijn op de in dit artikel omschreven wijze. a. De marktprijzen en verhandelde volumes van de Nederlandse dag-vooruitmarkt op uurbasis (de publicatie geschiedt uiterlijk om 13:30 uur op de dag voorafgaande aan het transport). b. De geaggregeerde vraag en aanbod curve van de Nederlandse dag-vooruitmarkt op uurbasis (de publicatie geschiedt uiterlijk twee uren na sluiting van de dag-vooruitmarkt op de dag voorafgaande aan het transport). c. Uiterlijk op de tiende werkdag van de kalendermaand een maandelijkse rapportage over de door de impliciete veiling gecreëerde sociale welvaart waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen het consumentensurplus, het producentensurplus en de veilingopbrengsten en vergelijkingen worden opgenomen tussen de daadwerkelijke situatie, een situatie met geïsoleerde dag-vooruitmarkten en een situatie waarin er sprake is van oneindige capaciteit tussen de verschillende dag-vooruitmarkten. d. Indien artikel 5.6.19.8. wordt toegepast, vindt de publicatie van het gestelde onder a en b uiterlijk om 15:00 uur plaats.
Besluit 102227/43; in werking: 21-11-2006 Besluit 103385/44; in werking: 11-01-2011	5.6.22.3	De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet is ervoor verantwoordelijk dat de volgende gegevens betreffende paradoxaal afgewezen blokorders op de Nederlandse markt eenvoudig en kosteloos opvraagbaar zijn bij APX op de in dit artikel omschreven wijze. a. Het gemiddeld en het maximum aantal paradoxaal afgewezen blokorders per dag. b. Het gemiddelde en het maximale prijsverschil van de paradoxaal afgewezen blokorders per dag (waarbij het prijsverschil het verschil is tussen de limietprijs van de blokorder en de gemiddelde marktprijs over de periode van de blokorder). c. Het gemiddelde van de dagelijkse maximale prijsverschillen van de paradoxaal afgewezen blok-

Bijlage 1 Codeteksten met voorgestelde wijzigingen

orders.

d. De gegevens zoals bedoeld in de voorgaande bepalingen onder a tot en met c kunnen met terugwerkende kracht vanaf 1 januari van het voorgaande jaar worden opgevraagd.

Besluit 102227/43; in werking: 21-11-2006
Besluit 103385/18; in werking 09-11-2010
Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013

5.6.23 **Alternatieve methode bij impliciete veiling, de fallback procedure in de CWE-Prijskoppeling regio**

Besluit 102227/43; in werking: 21-11-2006
Besluit 103385/18; in werking 09-11-2010
Besluit 103865/20; in werking: 14-03-2012
Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013

5.6.23.1 De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet publiceert voor de in artikel 5.6.7.1 sub a en b en de in artikel 5.6.7.4 bedoelde verbindingen, op haar website een alternatieve methode van toewijzen van beschikbare landgrensoverschrijdende transportcapaciteit, de fallback procedure.

Besluit 102227/43; in werking: 21-11-2006
Besluit 103385/18; in werking 09-11-2010
Besluit 103385/44; in werking 11-01-2011
Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013

5.6.23.2

a. De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet draagt er zorg voor dat marktpartijen vanaf 13:0513:00 uur worden ingelicht over de verhoogde kans op toepassing van de fall back procedure.
b. Indien de impliciete veiling, zoals bedoeld in artikel 5.6.19.5 om 13:30 uur nog niet heeft plaatsgevonden of tot resultaten heeft geleid die niet voldoen aan de High Level Properties, zoals bedoeld in de tweede volzin van artikel 5.6.20.1, dan laat de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet in samenwerking met de betrokken buitenlandse netbeheerder, voor de betrokken impliciet te veilen capaciteit op de landsgrensoverschrijdende verbindingen tussen deze marktgebieden de fallback procedure bestaande uit een expliciete veiling in werking treden. De biedingen die voor 13:40 uur conform de in 5.6.9.7 bedoelde voorwaarden zijn uitgebracht, worden gebruikt in de expliciete veiling.
c. [vervallen] De fall back procedure wordt gelijktijdig uitgevoerd met de laatste 30 minuten van de procedure zoals bedoeld in artikel 5.6.19.5.
d. Indien de impliciete veiling zoals bedoeld in artikel 5.6.19.5 om 14:0013:50 uur niet heeft plaatsgevonden of tot resultaten heeft geleid die niet voldoen aan de High Level Properties, zoals bedoeld in artikel 5.6.20.1, dan worden de resultaten van de fall back procedure toegepast. De resultaten worden uiterlijk om 14:00 gepubliceerd.
e. Indien de fall back procedure wordt toegepast (en de resultaten daarvan worden gebruikt), dan heropent de APX haar orderboeken, zodat marktpartijen in de gelegenheid worden gesteld hun biedingen aan te passen.

Besluit 102227/43; in werking: 21-11-2006
Besluit 103385/18; in werking 09-11-2010
Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013

5.6.23.3 Aan de fall back kunnen slechts partijen deelnemen die beschikken over een erkenning als programmaverantwoordelijke dan wel over een vergelijkbare status in België voor de capaciteit van de verbindingen Borssele-België, Geertruidenberg-België en Maasbracht-België, of een vergelijkbare status in Duitsland voor capaciteit van de verbindingen Meeden-Duitsland, Hengelo-Duitsland en Maasbracht-Duitsland, of een vergelijkbare status in Noorwegen voor de capaciteit van de verbinding Eemshaven-Noorwegen.

Besluit 103385/18; in werking 09-11-2010

5.6.23.4 Indien de fall back procedure wordt toegepast kunnen energieprogramma's (waarin mede een IET planning is opgenomen) zoals bedoeld in 3.6.3, 3.6.5 en 3.6.6 van de Systeemcode Elektriciteit door de bieders tot uiterlijk 15:30 uur worden ingediend.

Besluit 103385/18; in werking 09-11-2010
Besluit 103385/44; in werking: 11-01-2011
Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013

5.6.24 **[vervallen] Alternatieve methode bij impliciete veiling, de fallback procedure voor Nederland en Noorwegen**

Besluit 103385/44; in werking: 11-01-2011
Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013

5.6.24.1 [vervallen] De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet publiceert voor de in artikel 5.6.7.4 bedoelde verbinding, op haar website een alternatieve methode van toewijzen van beschikbare landgrensoverschrijdende transportcapaciteit, de fallback procedure

Besluit 103385/44; in werking: 11-01-2011
Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013

5.6.24.2 [vervallen] Indien de vaststelling van de hoeveelheid te transporteren elektriciteit tussen de CWE-regio en de NE-regio zoals bedoeld in artikel 5.6.19.2 om 12:40 uur nog niet heeft plaatsgevonden of tot resultaten heeft geleid die niet voldoen aan de High Level Properties, zoals bedoeld in artikel 5.6.20.1, dan laat de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet in samenwerking met de betrokken buitenlandse netbeheerder, voor de betrokken impliciet te veilen capaciteit op de landsgrensoverschrijdende verbindingen tussen deze marktgebieden de fallback procedure bestaande uit een expliciete veiling in werking treden. De biedingen die 12:50 conform de in artikel 5.6.9.7 bedoelde voorwaarden zijn uitgebracht worden gebruikt in de expliciete veiling.

Besluit 103385/44; in werking: 11-01-2011
Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013

5.6.24.3 [vervallen] De fall back procedure wordt gelijktijdig uitgevoerd met de laatste 20 minuten van de procedure zoals bedoeld in artikel 5.6.19.2.

Besluit 103385/44; in werking: 11-01-2011
Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013

5.6.24.4 [vervallen] Indien de impliciete veiling zoals bedoeld in artikel 5.6.19.2 om 13:00 uur niet heeft plaatsgevonden of tot resultaten heeft geleid die niet voldoen aan de High Level Properties, zoals bedoeld in 5.6.20.1, dan worden de resultaten van de fall back procedure toegepast. De resultaten van de fall back procedure worden uiterlijk om 13:05 uur gepubliceerd.

Besluit 103385/44; in werking: 11-01-2011
Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013

5.6.24.5 [vervallen] Aan de fall back kunnen slechts partijen deelnemen die beschikken over een erkenning als programmaverantwoordelijke dan wel over een vergelijkbare status in Noorwegen.

Besluit 103385/44; in werking: 11-01-2011
Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013

5.6.24.6 [vervallen] Indien de fall back procedure wordt toegepast kunnen energieprogramma's (waarin mede een IET planning is opgenomen) zoals bedoeld in 3.6.3, 3.6.5 en 3.6.6 van de Systeemcode Elektriciteit door de bieders tot uiterlijk 15:30 uur worden ingediend.

Besluit 103385/44; in werking: 11-01-2011
Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013

5.6.24.7 [vervallen] Indien de fall back procedure wordt toegepast (en de resultaten daarvan worden gebruikt), dan heropent de APX haar orderboeken, zodat marktpartijen in de gelegenheid worden gesteld hun biedingen aan te passen.

Besluit 103385/18; in werking 09-11-2010

5.6.25 **[vervallen] Alternatieve methode bij impliciete veiling, de roll back procedure**

Bijlage 1 Codeteksten met voorgestelde wijzigingen

Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013		
Besluit 103385/18; in werking 09-11-2010 Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	5.6.25.1	[vervallen] De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet kan in samenwerking met de overige TSOs en de elektriciteitsbeurzen van de CWE-regio besluiten om een roll back procedure toe te passen indien het berekenen van marktresultaten voor een lange tijdsperiode, dan wel voor een onbekende tijdsperiode niet mogelijk zal zijn. De roll back procedure treedt in plaats van de procedure, bedoeld in paragraaf 5.6.19.
Besluit 103385/18; in werking 09-11-2010 Besluit 103532/31; in werking: 16-02-2011 Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	5.6.25.2	[vervallen] De capaciteit voor dag-vooruittransporten op de verbindingen Meeden-Duitsland, Hengelo-Duitsland, Maasbracht-Duitsland wordt door middel van een expliciete veiling verdeeld. De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet publiceert op haar website de methode en het dagelijks tijdschema voor deze allocatie.
Besluit 103385/18; in werking 09-11-2010 Besluit 103532/31; in werking: 16-02-2011 Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	5.6.25.3	[vervallen] De capaciteit voor dag-vooruittransporten op de verbindingen tussen Borssele-België, Geertruidenberg-België en Maasbracht-België wordt door middel van een impliciete veiling en volgens de volgende procedure ter beschikking gesteld: a. De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet draagt er in samenwerking met de beheerders van de buitenlandse delen van de desbetreffende landsgrensoverschrijdende verbindingen zorg voor dat de dag-vooruitmarkten in Nederland, België en Frankrijk zodanig worden gekoppeld dat deze samen hun respectievelijke vraag- en aanbodcurves verwerken, door de hoogste aankooporders af te stemmen op de laagste verkooporders, ongeacht de plaats waar de orders door de marktpartijen zijn ingediend, maar rekening houdend met de beschikbare landgrensoverschrijdende capaciteit voor dag-vooruittransporten op de landgrensoverschrijdende verbindingen tussen de landen. b. De hoeveelheid te transporteren elektriciteit wordt voor de Nederlandse markt door de APX op uurbasis ter beschikking gesteld op een dag-vooruitmarkt die plaatsvindt op de dag voorafgaand aan het transport. Om te bieden op de APX dient een marktpartij lid te zijn van de APX.
Besluit 103385/18; in werking 09-11-2010 Besluit 103532/31; in werking: 16-02-2011 Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	5.6.25.4	[vervallen] De marktpartijen hebben tot 12:00 uur op de dag voorafgaande aan het transport de mogelijkheid vraag- en aanbodorders van elektriciteit aan de dag-vooruitmarkt aan te bieden.
Besluit 103385/18; in werking 09-11-2010 Besluit 103532/31; in werking: 16-02-2011 Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	5.6.25.5	[vervallen] Iedere dag-vooruitmarkt voegt zijn vraag- en aanbodorders samen tot geaggregeerde vraag- en aanbod curves. De blokorders voor aanbod worden tegen de minimale prijs en de blokorders voor vraag worden tegen de maximale prijs meegenomen. De prijs in het snijpunt van deze curves is de zogenaamde geïsoleerde marktprijs op de betreffende dag-vooruitmarkt.
Besluit 103385/18; in werking 09-11-2010 Besluit 103532/31; in werking: 16-02-2011 Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	5.6.25.6	[vervallen] De dag-vooruitmarkten bepalen een import-export curve per land aan de hand van deze geaggregeerde vraag- en aanbodcurves. Elk punt op een import-export curve geeft aan hoeveel elektriciteit een land bij een bepaalde prijs bereid is te importeren, respectievelijk te exporteren.
Besluit 103385/18; in werking 09-11-2010 Besluit 103532/31; in werking: 16-02-2011 Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	5.6.25.7	[vervallen] De berekening van de marktprijs in de drie landen vindt als volgt plaats. a. Het land met de laagste prijs exporteert elektriciteit naar het land met de hoogste prijs. Hierbij wordt de prijs in het exporterende land via het exportgedeelte van de import-export curve van dat land verhoogd en de prijs in het importerende land via het importgedeelte van de import-export curve van dat land verlaagd. Er is dan sprake van één van de onderstaande drie situaties: i. De beschikbare capaciteit voor dag-vooruittransporten is gebruikt terwijl er nog steeds een prijsverschil bestaat tussen het goedkoopste en duurste land. De prijs in het geïsoleerd geraakte land, zijnde het importerende land dat maximaal importeert of het exporterende land dat maximaal exporteert, ligt dan vast. Daarna worden de marktprijzen voor de twee resterende landen als volgt bepaald. Op basis van het exportgedeelte van de import-export curve van het goedkoopste land en het importgedeelte van de import-export curve van het duurste land wordt de prijs in het exporterende land verhoogd en in het importerende land verlaagd. ii. De beschikbare capaciteit voor dag-vooruittransporten is voldoende en de prijs in het goedkoopste (exporterende) land is toegenomen tot de prijs in het land met de middelste geïsoleerde prijs. Het oorspronkelijk exporterende land integreert met het land met de middelste geïsoleerde prijs. Dit betekent dat de exportgedeeltes van de twee import-export curves van deze twee landen worden samengevoegd tot één nieuwe import-export curve voor de nu geïntegreerde landen. Vervolgens wordt de prijs in de nu geïntegreerde (exporterende) landen via het exportgedeelte van de nieuwe import-export curve verhoogd en de prijs in het importerende land via het importgedeelte van de import-export curve van dat land verlaagd. iii. De beschikbare capaciteit voor dag-vooruittransporten is voldoende en de prijs in het duurste (importerende) land is afgenomen tot het prijsniveau in het land met de middelste geïsoleerde prijs. Het oorspronkelijk importerende land integreert met het land met de middelste geïsoleerde prijs. Dit betekent dat de importgedeeltes van de twee import-export curves van deze twee landen worden samengevoegd tot één nieuwe import-export curve voor de nu geïntegreerde landen. Vervolgens wordt de prijs in de nu geïntegreerde (importerende) landen via het importgedeelte van de nieuwe import-export curve verlaagd en de prijs in het exporterende land via het exportgedeelte van de import-export curve van dat land verhoogd. b. De prijs of prijzen volgen uit het snijpunt van het exportgedeelte van de import-export curve van het (de) exporterende land(en) met het importgedeelte van de import-export curve van het (de) importerende land(en). Indien de beschikbare capaciteit voor dag-vooruittransporten voor één of meer van de grenzen niet voldoende is om het snijpunt te bereiken, wordt de prijs of prijzen be-

Bijlage 1 Codeteksten met voorgestelde wijzigingen

		paald door het punt op de import-export curves waarbij de beschikbare capaciteit voor dag-vooruittransporten op deze gren(s)(zen) maximaal wordt benut.
Besluit 103385/18; in werking 09-11-2010 Besluit 103532/31; in werking: 16-02-2011 Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	5.6.25.8	[vervallen] De dag-vooruitmarkten bepalen welke blokorders geaccepteerd worden tegen de in artikel 5.6.25.7 bepaalde marktprijzen, waarbij gestreefd wordt zoveel mogelijk blokorders mee te nemen. De import-export curves verschuiven met de volumes van de geaccepteerde blokorders. Nieuwe geïsoleerde marktprijzen worden afgeleid uit de nieuwe import-exportcurves: de prijs waarbij noch wordt geïmporteerd noch wordt geëxporteerd, is de geïsoleerde marktprijs. Met deze nieuwe import-exportcurves en geïsoleerde marktprijzen wordt de procedure in artikel 5.6.25.8 herhaald tot-dat de prijzen van elk van de landen twee achtereenvolgende iteraties niet meer veranderen. Met deze marktprijzen wordt voor elke dag-vooruitmarkten voor elk uur het import- of exportvolume bepaald.
Besluit 103385/18; in werking 09-11-2010 Besluit 103532/31; in werking: 16-02-2011 Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	5.6.25.9	[vervallen] De resultaten van de impliciete veiling worden administratief verwerkt tussen enerzijds de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet en de beheerder van het buitenlandse deel van de desbetreffende landgrensoverschrijdende verbindingen en anderzijds tussen de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet en de dag-vooruitmarkt. Tevens wordt door de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet het transport van de hoeveelheid elektriciteit administratief verwerkt ten behoeve van de balanshandhaving.
Besluit 103385/18; in werking 09-11-2010 Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	5.6.25.10	[vervallen] De netbeheerder van het landelijk hoogspanningnet stelt in overleg met de APX High Level Properties op. De High Level Properties geven ten eerste aan waar de resultaten van de impliciete veiling aan dienen te voldoen. Deze hebben betrekking op de prijzen en volumes die via de impliciete veiling tot stand komen. Ten tweede geven de High Level Properties de wijze aan waarop de APX afzonderlijke orders en de blokorders behandelt.
Besluit 103385/18; in werking 09-11-2010 Besluit 103532/31; in werking: 16-02-2011 Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	5.6.25.11	[vervallen] Indien de resultaten van de impliciete veiling voldoen aan de gestelde High Level Properties, zoals bedoeld in de tweede volzin van artikel 5.6.25.10 gebruikt de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet de beschikbare landgrensoverschrijdende capaciteit voor dag-vooruittransporten voor het transport van de hoeveelheid elektriciteit overeenkomstig de resultaten van de impliciete veiling.
Besluit 103385/18; in werking 09-11-2010 Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	5.6.25.12	[vervallen] De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet publiceert gegevens met betrekking tot deze impliciete veiling overeenkomstig 5.6.22.
Besluit 103385/18; in werking 09-11-2010 Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	5.6.25.13	[vervallen] Paragraaf 5.6.25 en 5.6.25a vervallen, indien binnen zes maanden na inwerkingtreding daarvan geen gebruik van de roll back procedure is gemaakt.
Besluit 103385/18; in werking 09-11-2010 Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	**5.6.25a**	**[vervallen] Verplichting tot inbieden importcapaciteit van de expliciete dagveiling in de APX in de roll back procedure**
Besluit 103385/18; in werking 09-11-2010 Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	5.6.25a.1	[vervallen] Partijen aan wie in het kader van de roll back procedure importcapaciteit is toegewezen in de dagveiling zijn verplicht een met de hoeveelheid in de dagveiling verkregen importcapaciteit overeenstemmende hoeveelheid elektriciteit aan de Nederlandse zijde in te bieden op de Amsterdam Power Exchange Spotmarket B.V. (hieronder: de APX).
Besluit 103385/18; in werking 09-11-2010 Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	5.6.25a.2	[vervallen] Dat deel van de in de dagveiling toegewezen importcapaciteit waarvan de elektriciteit niet wordt verkocht op de APX, vervalt aan de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet en kan derhalve door de partij aan wie het is toegewezen niet op een andere wijze worden benut.
Besluit 103385/18; in werking 09-11-2010 Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	5.6.25a.3	[vervallen] Artikel 5.6.25a.2 is niet van toepassing indien de prijs waarvoor de APX elektriciteit verhandelt uitkomt op de minimum systeemprijs van de APX.
Besluit 103385/18; in werking 09-11-2010 Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	5.6.25a.4	[vervallen] De raad van bestuur van de mededingingsautoriteit kan de in artikel 5.6.25a.1 genoemde verplichting laten vervallen indien hij van oordeel is dat een onafhankelijk beleid van de APX niet langer is gegarandeerd. Voordat hij deze verplichting laat vervallen stelt hij de betrokkenen in de gelegenheid hun oordeel over zijn voornemen te geven.
Besluit 103385/18; in werking 09-11-2010 Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	5.6.25a.5	[vervallen] Levering aan en afname van de APX via de op de dagveiling toegewezen capaciteit wordt direct verrekend met de APX.
Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	**5.6.25b**	**Alternatieve methode bij impliciete veiling, de roll back procedure**
Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	5.6.25b.1	De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet kan in samenwerking met de beheerders van de buitenlandse delen van de desbetreffende landgrensoverschrijdende verbindingen en de elektriciteitsbeurzen van de Prijskoppeling regio besluiten om een roll back procedure toe te passen indien het berekenen van marktresultaten voor een lange tijdsperiode, dan wel voor een onbekende tijdsperiode niet mogelijk zal zijn. De roll back procedure treedt in plaats van de procedure bedoeld in paragraaf 5.6.19.
Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	5.6.25b.2	Het doel van de impliciete veiling is de efficiënte allocatie van de landsgrensoverschrijdende capaciteit voor dagvooruittransporten, die wordt uitgevoerd door middel van een prijskoppeling voor de verbindingen binnen de Centraal West Europese regio bestaande uit Nederland, Duitsland, België, Luxemburg en Frankrijk (hierna: de CWE-regio), en door middel van een volumekoppeling voor de verbindingen tussen de CWE regio en de Noord Europese regio bestaande uit de landen Denemarken, Noorwegen, Zweden en Finland (hierna: de NE-regio).
Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	5.6.25b.3	Op basis van alle vraag- en aanbodorders die op de elektriciteitsbeurzen van de CWE-regio en de NE-regio zijn uitgebracht wordt de hoeveelheid te transporteren elektriciteit tussen Nederland en Noorwegen, Duitsland en Zweden en Duitsland en Denemarken bepaald waarbij rekening wordt gehouden met de noodzakelijke beperkingen in de veranderingen in de elektriciteitsstromen over de verbinding

Bijlage 1 Codeteksten met voorgestelde wijzigingen

		tussen deze regio's.
Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	5.6.25b.4	Iedere dag-vooruitmarkt voegt zijn vraag- en aanbodorders samen tot geaggregeerde vraag- en aanbod curves voor elk uur, en stelt voor elk uur de blokbiedingen vast. Hierbij neemt APX de vastgestelde hoeveelheid te transporteren elektriciteit tussen Nederland en Noorwegen mee als een prijsnemende order en de Duitse dag-vooruitmarkt neemt de hoeveelheid te transporten elektriciteit tussen Duitsland en Denemarken en Duitsland en Zweden mee.
Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	5.6.25b.5	Op basis van de geaggregeerde vraag- en aanbodcurves, de vastgestelde blokbiedingen, en de beschikbare grensover-schrijdende capaciteit voor dag-vooruittransporten worden voor elk land van de CWE-regio de netto positie, de clearing prijs en de geaccepteerde blokbiedingen bepaald.
Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	5.6.25b.6	De dag-vooruitmarkten van de CWE-regio bepalen de netto posities, de clearing prijzen en de geaccepteerde blokbiedingen door middel van de "branch & bound" optimalisatietechniek. Het doel hiervan is de maximalisatie van de sociale welvaart in de CWE-regio voor zover gerelateerd aan de verdeling van grensoverschrijdende transportcapaciteit ten behoeve van dag-vooruittransporten tussen deze landen. Met sociale welvaart wordt bedoeld de som van het consumentensurplus, het producentensurplus en de veilingopbrengsten die door de toewijzing van de in dit artikel bedoelde grensoverschrijdende transportcapaciteit gecreëerd wordt.
Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	5.6.25b.7	De APX maakt dagelijks uiterlijk 13:05 uur de marktprijs en verhandelde volumes op uurbasis voor de volgende dag bekend.
Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	5.6.25b.8	a. Overeenkomstig de marktregels van de betrokken dag-vooruitmarkten kan gestelde in artikel 5.6.25b.3 opnieuw worden uitgevoerd. In dat geval worden marktpartijen eerst in de gelegenheid gesteld om hun biedingen bij de APX aan te passen. De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet draagt er zorg voor dat de APX haar marktpartijen hierover tijdig informeert. b. Indien de procedure zoals bedoeld onder a om 13:15 uur niet tot een beter resultaat heeft geleid, wordt het oorspronkelijke resultaat gebruikt bij de uitvoering van hetgeen in artikel 5.6.25b.4 gesteld is. c. Overeenkomstig de marktregels van de betrokken dag-vooruitmarkten kan artikel 5.6.25b.4 opnieuw worden uitgevoerd nadat de uitkomst van artikel 5.6.25b.3 is vastgesteld. In dat geval worden marktpartijen eerst in de gelegenheid gesteld om hun biedingen bij de APX aan te passen. De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet draagt er zorg voor dat de APX marktpartijen hierover tijdig informeert. Indien deze procedure niet leidt tot een beter resultaat, dan wordt het oorspronkelijke resultaat gebruikt bij de uitvoering van artikel 5.6.25b.5.
Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	5.6.25b.9	Indien de berekening zoals bedoeld in artikel 5.6.25b.3 en/of 5.6.25b.4 om technische redenen vertraging oploopt, of indien 5.6.25b.8 toegepast wordt, kan de publicatie van de marktprijzen en de verhandelde volumes, zoals bedoeld in artikel 5.6.25b.7 uitgesteld worden tot uiterlijk 14:00 uur.
Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	5.6.25b.10	De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet informeert de marktpartijen tijdig over toepassing van artikel 5.6.25b.9. Daarbij informeert de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet de marktpartijen ook over het tijdstip tot wanneer bieders de energieprogramma's (waarin mede een IET planning is opgenomen) zoals bedoeld in de paragrafen 3.6.3, 3.6.5 en 3.6.6 van de Systeemcode Elektriciteit kunnen indienen. Dit tijdstip ligt in ieder geval niet later dan 15:30 uur.
Voorstel BR-13-832 d.d. 21-05-2013	5.6.25b.11	Paragraaf 5.6.25b vervalt, indien binnen twee maanden na inwerkingtreding daarvan geen gebruik van de roll back procedure is gemaakt.
Besluit 103532/31; in werking: 16-02-2011	**5.6.26**	**Opzet en procedure continue handel**
Besluit 103532/31; in werking: 16-02-2011	5.6.26.1	Ten behoeve van de uitvoering van artikel 5.6.7.5, stelt de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet de veilig beschikbare landsgrensoverschrijdende transportcapaciteit voor de intra-dagelijkse transporten ter beschikking aan de APX.
Besluit 103532/31; in werking: 16-02-2011	5.6.26.2	Om deel te nemen aan landsgrensoverschrijdende intra dagelijkse handel in elektriciteit dient een marktpartij lid te zijn van de APX.
Besluit 103532/31; in werking: 16-02-2011	5.6.26.3	De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet publiceert de veilig beschikbare landsgrensoverschrijdende transportcapaciteit voor de intra-dagelijkse transporten uiterlijk om 21:00 uur voor de komende 24 uren.
Besluit 103532/31; in werking: 16-02-2011	5.6.26.4	De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet past de veilig beschikbare landsgrensoverschrijdende transportcapaciteit voor de intra-dagelijkse transporten onmiddellijk na elke transactie op de APX aan, zodat op elk moment de actuele hoeveelheid grensoverschrijdende transportcapaciteit bekend is.
Besluit 103532/31; in werking: 16-02-2011	5.6.26.5	Marktpartijen kunnen tot uiterlijk 1 uur en 30 minuten voor uitvoering van transport op de even uren (22:00-23:00, 00:00-01:00, 02:00-03:00 etc.) deelnemen in grensoverschrijdende handel tussen Nederland en België op de APX.
Besluit 103532/31; in werking: 16-02-2011	5.6.26.6	Marktpartijen kunnen tot uiterlijk 2 uur en 30 minuten voor uitvoering van transport op de oneven uren (21:00-22:00, 23:00-24:00, 01:00-02:00 etc.) deelnemen in grensoverschrijdende handel tussen Nederland en België op de APX.
Besluit 103865/20; in werking: 14-03-2012	5.6.26.7	Marktpartijen kunnen tot uiterlijk 2 uur voor uitvoering van transport deelnemen in grensoverschrijdende handel tussen Nederland en Noorwegen op de APX.
		(.....)

Bijlage 2 **Relevante passage uit het verslag van de bijeenkomst van het Gebruikersplatform elektriciteits- en gasnetten, gehouden op 25 april 2013**

Aanwezig

Namens representatieve organisaties:
Vereniging van Gasopslagen: mw. I. Anemaet en H. Halsema
VEMW: ir. J.J.M. van de Worp
VMNED: M.J. Hagen
PAWEX: mr. M.J. Scholten
Energie-Nederland: ing. R.L. Otter en mr. N.R. Geerts
DE Koepel: mw. M. van Eijkelenburg

Namens (gezamenlijke) netbeheerders:
TenneT: O. Tessensohn en T. Donders
GTS: dr. W.T.A. Borghols, drs. F.W.J.H.N. Gräper en drs. B. Barten
Netbeheer Nederland: ir. J. Janssen

Voorzitter: drs. J.L.T. Blommaert
Secretaris (wnd.): mr. D.S. Groenveld

Afwezig

COGEN, EFET, EDSN, FME-CWM, LTO Glaskracht Nederland, NOGEPA, Vereniging Afvalbedrijven, VGGP, VGN, VNO-NCW, VOEG en ZLTO.

(.....)

2 Codewijzigingsvoorstel m.b.t. implementatie van prijskoppeling in de NWE-regio

TenneT geeft een toelichting op het codewijzigingsvoorstel in de Netcode Elektriciteit. Het voorstel beoogt een impliciete toewijzing van grensover-schrijdende transportcapaciteit tussen Nederland en Noorwegen mogelijk te maken middels prijskoppeling. Daarnaast bevat het voorstel een uniform marktonderwerp voor de toewijzing van grensoverschrijdende transportcapaciteit op de grenzen met België, Duitsland en Noorwegen. In het kader van het congestiebeheersproces voorziet het voorstel in een nieuwe procedure bij roll back. Als binnen twee maanden na inwerkingtreding van prijskoppeling in de NWE-regio geen gebruik wordt gemaakt van de roll back zal het voorstel op dit punt komen te vervallen.
Na de inleiding van TenneT geeft de voorzitter aan de andere deelnemers de mogelijkheid om hierop te reageren. EnergieNederland brengt de volgende opmerkingen/vragen in:

<u>Netverliezen op DC interconnecties</u>
Energie-Nederland is van mening dat dit een te complex onderwerp is om zomaar in een codevoorstel voor marktkoppeling meegenomen te kunnen worden. Het verdient een internationale consultatie waarin duidelijk wordt wat de voor- en nadelen zijn van een het expliciet meenemen van de netverliezen. Op voorhand heeft Energie-Nederland grote bedenkingen ten aanzien van dit voorstel. Het meenemen van verliezen op DC interconnectoren is een micro-optimalisatie, waarbij effecten in de aanpalende AC netwerken worden verwaarloosd. Dit geldt ook voor effecten op andere interconnectoren van het gekoppelde gebied. Gezien het belang van de voortgang van de koppeling zou dit onderwerp in een apart codevoorstel moeten worden behandeld.

Bijlage 2 Relevante passage uit het verslag van de bijeenkomst van het Gebruikersplatform elektriciteits- en gasnetten, gehouden op 25 april 2013

Ramping
De ramping-beperkingen op NorNed blijven van toepassing. EnergieNederland vraagt zich af of hiervoor een verdere onderbouwing is.

Tijden in het marktkoppelingsproces
Energie-Nederland vindt verkorting van de tijd voor marktpartijen om te nomineren in het meest ongunstige geval niet acceptabel en verbaast zich over het "voorlopige resultaat" van de NWE consultatie. In de internationale afstemming waarin marktpartijen met elkaar hebben overlegd over deze consultatie bleek namelijk dat geen enkele marktpartij deze verkorting acceptabel vond. Dit hebben marktpartijen ook duidelijk gemaakt in bilaterale gesprekken met TSOs die hebben plaatsgevonden. We sluiten hierbij de inbreng van het MPP op deze consultatie bij ter verdere verduidelijking. Het codevoorstel zou zaken die in internationaal verband nog niet duidelijk zijn als zodanig moeten vermelden. Ook zou vermeld moeten worden hoe met eventuele wijzigingen in de procedure na het indienen van het voorstel om zal worden gegaan.

Partiële ontkoppeling
In de CWE consultatie is ook een scenario met partiële (ont)koppeling beschreven. EnergieNederland vraagt hoe dit in het codevoorstel is opgenomen. Als dit niet in de code zelf verwerkt hoeft te worden is het volgens EnergieNederland wel van belang alle scenario's te benoemen en de implicatie op de code te beschrijven.

APX in de codes
EnergieNederland vraagt of in plaats van verwijzing naar een bedrijf niet beter een verwijzing naar de aangewezen "NEMO" (zie concept governance guideline) of "aangewezen beurs" (E-wet) opgenomen kan worden. Dit vermijdt volgens EnergieNederland codewijzigingen vanwege naamsverandering van APX.

Transparantie
De codetekst stelt dat informatie over de marktkoppeling en het algoritme via de TenneT website bekend wordt gemaakt. EnergieNederland vraagt of gewaarborgd is dat hier alle internationale gegevens consistent worden weergegeven. Bijvoorbeeld is de vraag of die gegevens in overeenstemming met de gegevens die op de CASC website staan.

EnergieNederland geeft in aansluiting op haar vragen/opmerkingen aan dat haar inbreng in een notitie is opgenomen. Deze notitie zal aan de secretaris van het GEN worden toegezonden.

De voorzitter stelt vervolgens TenneT in de gelegenheid te reageren op de vragen/opmerkingen van EnergieNederland.

Netverliezen op DC interconnecties
TenneT licht de onderbouwing voor het meenemen van de netverliezen in de capaciteitsallocatie nader toe. Op grond van de voorliggende informatie kan de conclusie worden getrokken dat de 'social welfare' toeneemt door dit voorstel. Echter, naar aanleiding van de discussie over de onderbouwing van het voorstel ziet TenneT geen andere mogelijkheid dan de betreffende bepalingen uit het voorstel te schrappen, en in plaats daarvan op een later moment en na aanvullende discussie met Energie

Bijlage 2 Relevante passage uit het verslag van de bijeenkomst van het Gebruikersplatform elektriciteits- en gasnetten, gehouden op 25 april 2013

Nederland en VEMW een separaat voorstel ter zake in te dienen. De intentie van TenneT is om dat voorstel nog voor de zomer in procedure te brengen.

Ramping
De ramping beperkingen worden volgens TenneT opgelegd vanuit het Scandinavische systeem. Deze blijven van toepassing aangezien de verantwoordelijke TSOs in Scandinavië de beperkingen tot nu toe niet hebben aangepast. Een verdere onderbouwing is er, aldus TenneT, niet.

Tijden in het marktkoppelingsproces
Nederland kent volgens TenneT ten opzichte van de landen om ons heen een afwijkende goedkeuringsprocedure voor de toe te passen allocatiemethode. Voornaamste verschil is de langere doorlooptijd, voortkomend uit het gereguleerde proces ter vaststelling van technische voorwaarden. De ervaring heeft geleerd dat het goed werkbaar is om de formele procedure te starten op een moment waarop nog niet alle besluiten over het mechanisme zijn genomen. Indien het voorstel bij nader inzien toch aanpassing behoeft, dan geeft het proces daar ook de mogelijkheden voor. Van belang daarbij is een goed contact tussen TenneT, de toezichthouder en de stakeholders over de nodige aanpassingen en de wijze waarop die doorgevoerd kunnen worden.

Partiële ontkoppeling
Voor partiële ontkoppeling is, aldus TenneT, het generieke artikel van toepassing voor de fall-back procedure. Dit artikel geldt dan voor de interconnectie die dan ontkoppeld is. Analoog aan dat vandaag ook interconnecties onafhankelijk van elkaar kunnen ontkoppelen.

APX in de codes
In praktijk is het volgens TenneT niet voorgekomen dat een naamswijziging tot een codewijziging heeft geleid dat specifiek ten doel had om de gewijzigde naam in de code op te nemen. Dat is ook niet nodig aangezien alle verplichtingen ook van toepassing zijn op de rechtsopvolgers van APX. Daarnaast is het, aldus TenneT, onverstandig om te verwijzen naar de aangewezen beurs op grond van de Elektriciteitswet 1998, aangezien de desbetreffende bepalingen zien op het oprichten en in stand houden van een beurs, en niet op de diensten die TenneT van de APX afneemt in het kader van de marktkoppeling. Aanleiding om de verwijzing naar APX te veranderen zou eventueel de definitieve vaststelling van de governance guideline kunnen zijn, aangezien onder die guideline de relevante functies in marktkoppeling aan de TSO, de NEMO en de MCO worden gealloceerd.

Transparantie
TenneT geeft aan dat zij conform de bepalingen van de Netcode Elektriciteit op haar website het high-level ontwerp van het huidige marktkoppelingsmechanisme publiceert, waaronder ook de werking van het algorithme. Tevens is TenneT er verantwoordelijk voor dat operationele data met betrekking tot marktkoppeling kostenloos en eenvoudig toegankelijk zijn. Deze gegevens zijn onder andere via de websites van CASC en APX beschikbaar.

VEMW geeft in aansluiting op opmerkingen/vragen van EnergieNederland aan de zorgen en vraagtekens te delen. VEMW is voorstander van het invoeren van prijskoppeling voor de hele NWE-regio. Het voorstel beschrijft echter niet duidelijk wat de gevolgen zijn voor de prijsconvergentie tussen de gekoppelde gebieden. Met name het effect van bijvoorbeeld het meenemen van de netverliezen op

Bijlage 2 Relevante passage uit het verslag van de bijeenkomst van het Gebruikersplatform elektriciteits- en gasnetten, gehouden op 25 april 2013

de markt(prijsvorming) is onduidelijk. Daar wordt aan voorbijgegaan in het onderdeel consequenties in de aanbiedingsbrief.

VEMW merkt op dat de bijlage van het codewijzigingsvoorstel niet bij de oorspronkelijk toegestuurde stukken zat. VEMW hecht aan de afgesproken procedures m.b.t. het toezenden van stukken omdat zij de stukken ook voor moet leggen aan haar achterban en een reactie moet voorbereiden. De drie weken die zij hier reglementair voor heeft zijn vaak ook nodig. De gezamenlijke netbeheerders geven aan hier rekening mee te zullen houden.

De voorzitter legt de vraag voor hoe verder te gaan in het proces. TenneT geeft aan dat het codewijzigingsvoorstel moet doorgaan, eventueel zonder het aspect netverliezen. Energie Nederland geeft aan dat – ter voorkoming van bestuursrechtelijke procedure – binnen het GEN verder moet worden gepraat over het aspect netverliezen om hiervoor een breed draagvlak te realiseren Het aspect netverliezen moet volgens EnergieNederland 'on hold' worden gezet, tenzij de ACM zelf beslist om dit aspect wel mee te nemen. De leden van het GEN stemmen hiermee in. De voorzitter stelt vervolgens vast dat het codewijzigingsvoorstel op zich doorgaat, maar het aspect netverliezen er voorlopig buiten wordt gehouden. De discussie op dit punt zal voor de zomer in het GEN worden voortgezet. De voorzitter wijst er ter afsluiting op dat de reacties van EnergieNederland en VEMW in de commentarenmatrix worden opgenomen.

(.....)

Bijlage 3 Commentarenmatrix

E-NL	**Netverliezen op DC interconnecties** Energie-Nederland is van mening dat dit een te complex onderwerp is om zomaar in een codevoorstel voor marktkoppeling meegenomen te kunnen worden. Het verdient een internationale consultatie waarin duidelijk wordt wat de voor- en nadelen zijn van een het expliciet meenemen van de netverliezen. Op voorhand heeft Energie-Nederland grote bedenkingen ten aanzien van dit voorstel. Het meenemen van verliezen op DC interconnectoren is een micro-optimalisatie, waarbij effecten in de aanpalende AC netwerken worden verwaarloosd. Dit geldt ook voor effecten op andere interconnectoren van het gekoppelde gebied. Gezien het belang van de voortgang van de koppeling zou dit onderwerp in een apart codevoorstel moeten worden behandeld.	TenneT heeft in het GEN de onderbouwing voor het meenemen van de netverliezen in de capaciteitsallocatie nader toegelicht. Op grond van de voorliggende informatie kan de conclusie worden getrokken dat de 'social welfare' toeneemt door dit voorstel. Echter, naar aanleiding van de discussie over de onderbouwing van het voorstel ziet TenneT geen andere mogelijkheid dan de betreffende bepalingen uit het voorstel te schrappen, en in plaats daarvan op een later moment en na aanvullende discussie met Energie Nederland en de VEMW een separaat voorstel ter zake in te dienen. De intentie van TenneT is om dat voorstel nog voor de zomer in procedure te brengen.
E-NL	**Ramping** De ramping beperkingen op NorNed blijven van toepassing. Is hiervoor verdere onderbouwing?	Nee, de ramping beperkingen worden opgelegd vanuit het Scandinavische systeem. Deze blijven van toepassing aangezien de verantwoordelijke TSOs in Scandinavië de beperkingen tot nu toe niet hebben aangepast.
E-NL	**Tijden in het marktkoppelingsproces** Energie-Nederland vindt verkorting van de tijd voor marktpartijen om te nomineren in het meest ongunstige geval niet acceptabel en verbaast zich over het "voorlopige resultaat" van de NWE consultatie. In de internationale afstemming waarin marktpartijen met elkaar hebben overlegd over deze consultatie bleek namelijk dat geen enkele marktpartij deze verkorting acceptabel vond. Dit hebben marktpartijen ook duidelijk gemaakt in bilaterale gesprekken met TSOs die hebben plaatsgevonden. We sluiten hierbij de inbreng van het MPP op deze consultatie bij ter verdere verduidelijking. Het codevoorstel zou zaken die in internationaal verband nog niet duidelijk zijn als zodanig moeten vermelden. Ook zou vermeld moeten worden hoe met eventuele wijzigingen in de procedure na het indienen van het voorstel om zal worden gegaan.	Nederland kent ten opzichte van de landen om ons heen een afwijkende goedkeuringsprocedure voor de toe te passen allocatiemethode. Voornaamste verschil is de langere doorlooptijd, voortkomend uit het gereguleerde proces ter vaststelling van technische voorwaarden. De ervaring heeft geleerd dat het goed werkbaar is om de formele procedure te starten op een moment waarop nog niet alle besluiten over het mechanisme zijn genomen. Indien het voorstel bij nader inzien toch aanpassing behoeft, dan geeft het proces daar ook de mogelijkheden voor. Van belang daarbij is een goed contact tussen TenneT, de toezichthouder en de stakeholders over de nodige aanpassingen en de wijze waarop die doorgevoerd kunnen worden.
E-NL	**Partiële ontkoppeling** In de CWE consultatie is ook een scenario met partiële (ont)koppeling beschreven. Hoe is dit in het codevoorstel opgenomen? Als dit niet in de code zelf verwerkt hoeft te worden is het wel van belang alle scenario's te benoemen en de implicatie op de code te beschrijven.	Voor partiële ontkoppeling is het generieke artikel van toepassing voor de fall-back procedure. Dit artikel geldt dan voor de interconnectie die dan ontkoppeld is. Analoog aan dat vandaag ook interconnecties onafhankelijk van elkaar kunnen ontkoppelen.
E-NL	**APX in de codes** Kan in plaats van verwijzing naar een bedrijf niet beter een verwijzing naar de aangewezen "NEMO" (zie concept governance guideline) of "aangewezen beurs" (E-wet) opgenomen worden? Dit vermijdt codewijzigingen vanwege naamsverandering van APX.	Nee. In praktijk is het niet voorgekomen dat een naamswijziging tot een codewijziging heeft geleid dat specifiek ten doel had om de gewijzigde naam in de code op te nemen. Dat is ook niet nodig aangezien alle verplichtingen ook van toepassing zijn op de rechtsopvolgers van APX. Daarnaast is het ons inziens onverstandig om te verwijzen naar de aangewezen beurs op grond van de elektriciteitswet 1998, aangezien de desbetreffende bepalingen zien op het oprichten en instandhouden van een beurs, en niet op de diensten die TenneT van de APX afneemt in het kader van de marktkoppeling. Aanleiding om de verwijzing naar APX te veranderen zou eventueel de definitieve vaststelling van de governance guideline kunnen zijn, aangezien onder die guideline de relevante functies in marktkoppeling aan de TSO, de NEMO en de MCO worden gealloceerd.

Bijlage 3 Commentarenmatrix

E-NL	**Transparantie** De codetekst stelt dat informatie over de marktkoppeling en het algoritme via de TenneT website bekend wordt gemaakt. Is gewaarborgd dat hier alle internationale gegevens consistent worden weergegeven. Zijn die gegevens bijvoorbeeld in overeenstemming met de gegevens die op de CASC website staan?	Conform de bepalingen van de Netcode Elektriciteit publiceert TenneT op haar website het high-level ontwerp van het huidige marktkoppelingsmechanisme, waaronder ook de werking van het algorithme. Tevens is TenneT er verantwoordelijk voor dat operationele data met betrekking tot marktkoppeling kostenloos en eenvoudig toegankelijk zijn. Deze gegevens zijn onder andere via de websites van CASC en APX beschikbaar.
VEMW	VEMW geeft in aansluiting op opmerkingen/vragen van EnergieNederland aan de zorgen en vraagtekens te delen. VEMW is voorstander van het invoeren van prijskoppeling voor de hele NWE-regio. Het voorstel beschrijft echter niet duidelijk wat de gevolgen zijn voor de prijsconvergentie tussen de gekoppelde gebieden. Met name het effect van bijvoorbeeld het meenemen van de netverliezen op de markt(prijsvorming) is onduidelijk. Daar wordt aan voorbijgegaan in het onderdeel consequenties in de aanbiedingsbrief.	Het onderdeel netverliezen is n.a.v. de GEN-discussie uit deze versie van het voorstel geschrapt en zal na informeel overleg met E-NL en VEMW in een separaat aanvullend voorstel worden opgenomen.
VEMW	VEMW merkt op dat de bijlage van het codewijzigingsvoorstel niet bij de oorspronkelijk toegestuurde stukken zat. VEMW hecht aan de afgesproken procedures m.b.t. het toezenden van stukken omdat zij de stukken ook voor moet leggen aan haar achterban en een reactie moet voorbereiden. De drie weken die zij hier reglementair voor heeft zijn vaak ook nodig. De gezamenlijke netbeheerders geven aan hier rekening mee te zullen houden.	Er was inderdaad iets misgegaan bij het op de website zetten van de GEN-stukken. Dat betrof echter niet de bijlage bij het onderhavige voorstel, maar die bij één van de voorstellen van GTS. Overigens zullen wij hier voortaan extra alert opzijn, want het is uiteraard niet de bedoeling dat delen van de voorstellen niet of later beschikbaar zijn